

Sudačka mreža: Internet u službi transparentnosti

Tvorac ideje Sudačke mreže Dražen Komarica došao je u Hrvatsku davne 1994. godine, kao stipendist SAD-a. Živio je u Zagrebu, Vukovaru, Kninu, Gospiću, Sisku, Glini i pratio rad sudova, nakon čega je došao na ideju o stvaranju baze podataka vezanih uz sudstvo i usuglašavanje sudske prakse. Zanimalo ga je i kako suci iz jednog jednostranačkog sustava počinju raditi u novonastalim uvjetima, odnosno uspostavljanju višestranačkog sustava. Devedesetih nije imao nikakvu podršku za svoj projekt, da bi nedavno zajedno sa sadašnjom ministricom pravosuđa Vesnom Škare-Ožbolt potpisao ugovor o Sudačkoj mreži, koja će nakon završetka posljednje faze projekta ostati u trajnom vlasništvu Ministarstva pravosuđa.

Budžet Sudačke mreže iznosi čak nekoliko milijuna eura. Kako ste uopće uspjeli doći do toliko velikih novčanih sredstava za jedan novi, pa još informatički projekt?

Pitanje je što smo mi dobili novcima, a što u tehnologiji. Na samom početku osnivanja Sudačke mreže Microsoft nam je darovao prostor i svoje inženjere koji su nas besplatno savjetovali. Tvrtka SPAN nam je donirala određene licence. Besplatno su nam dali servere i podršku za njihovo održavanje. Kada se zbroji vrijednost svih stvari koje smo dobili, dođe se do doista velike brojke.

Usklađuje li se napokon pravna praksa u Hrvatskoj?

I danas pojedini sudovi imaju problema u donošenju pravnih sankcija i uopće s dono-



▲ Dražen Komarica, osnivač Sudačke mreže kaže kako stvari u pravosuđu ipak idu naprijed

šenjem presuda. Vidljiva je velika razlika, na primjer, između suda u Gospiću i, recimo, suda u Varaždinu, koji važi za jedan od najboljih u Hrvatskoj.

Cilj Sudačke mreže je omogućiti sudovima i građanstvu lakše snalaženje i komunikaciju po pitanju usklađivanja sudske prakse. U Hrvatskoj često imamo sljedeću situaciju. Netko ozlijedi ruku i traži naknadu štete. Sud u Vukovaru presudi u korist oštećenog i naloži isplatu od 20 tisuća kuna, a sud u Vinkovcima 50 tisuća kuna. Veoma često imamo velike oscilacije. Slično je bilo i na građanskom odjelu Županijskog suda u Zagrebu. Želimo pomoći sucima da kod donošenja presuda pronađu već ranije zauzeti stav nekog drugog suda.

Problem na koji smo naišli je slanje materijala, jer su suci bili nesigurni u slanje i objavlivanje svojih presuda. U tome ima i elemenata straha jer je objelodanivanjem presude svatko mogao vidjeti kako pojedini sudac sudi. Ili je svatko mogao postaviti pitanje zašto je pojedini sudski vještak donio drugačije rješenje od drugoga. U tom području nedostaje transparentnosti, a tek kada je nešto transparentno, mogu se identificirati i određeni problemi.

Živio si u SAD-u gdje građani nakon čak nekoliko minuta poslije izricanja presude sve informacije o konkretnom predmetu i presudi mogu pronaći na Internetu, što je jedan od preduvjeta vladavine prava i slobodnog pristupa informacijama.

Naš Vrhovni sud objavljuje svoje presude, što je jako dobro, jer je donio čak oko 60 tisuća pravomoćnih presuda. Može se reći dakle da i mi idemo prema tom idealu. No gdje se odvija prava praksa u hrvatskim sudovima? Na nižim instancama, jer jako malo predmeta dođe na Vrhovni sud. I gdje se onda nalazi ta praksa? U ladicama. Naša borba se sastoji upravo u činjenici da želimo, zajedno s Ministarstvom pravosuđa, stimulirati suce da nam šalju presude. Čak i sa stimulirajućom naknadom još uvijek je teško dobiti presudu. Suci iz Varaždina, Koprivnice šalju presude, a oni iz nekih drugih područja, poput Dubrovnika i Gospića jako slabo. U zakonu stoji da je presuda javna stvar, ali obrazloženje nije. Neki sudovi su ipak shvatili da je jedini način da se digne kvaliteta sudske prakse u činjenici da javnost vidi kako sudovi rade. Sudačka mreža postoji već šest godina i ipak vidim da stvari idu naprijed.